

## Structuur en bevoegdheden Register Commissie

# Criteria voor opname in het Register Varend Erfgoed Nederland

## Bijlage Vc /1

Het Register Varend Erfgoed Nederland ([RVEN](#)) geeft een waardering aan de huidige toestand van het scheeps-exterieur, ten opzichte van de periode van haar "oorspronkelijk gebruik".

Onder "oorspronkelijk gebruik" wordt verstaan het scheepsbeeld, c.q. scheepsbeeld na voltooiing van het restauratieplan, zoals dat was in het referentiejaar.

Dit referentiejaar dient minstens vijftig jaar terug in de tijd te zijn

De waardering wordt extern in twee categorieën uitgedrukt, intern worden er vijf gebruikt.

Alle schepen worden geregistreerd als VAREND ERFGOED. ([VE](#))

De status "VAREND MONUMENT®" ([VM®](#)) kunnen eigenaren van schepen bij hun Behoudsorganisatie ([BO](#)) aanvragen.

De term Varend Monument® is geregistreerd bij het Benelux Merkenbureau.

Alleen schepen, die in het RVEN ingeschreven staan, mogen als Varend Monument® aangeduid worden, deze aanduiding moet voorzien zijn van inschrijvingsnummer en altijd worden beëindigd met ®.

## I Toelatingscriteria:

Voor het RVEN kunnen schepen aangemeld worden die voldoen aan de volgende toelatingscriteria:

- het schip is ouder dan vijftig jaar
- het schip heeft ligplaats in Nederland of vaart onder de Nederlandse vlag
- het scheepstype was meer dan vijftig jaar geleden beeldbepalend op de Nederlandse wateren of was typerend binnen de ontwikkeling van de Nederlandse scheepsbouw.

### Specifiek omschreven:

- a. Nederlandse historische schepen met inbegrip van drijvende werktuigen; Het schip/werktuig is meer dan 50 jaar geleden te water gelaten.  
Uitzonderingen worden voorgelegd aan de Register Commissie.
- b. Replica's;  
De replica is een unieke nauwkeurige reconstructie van een niet meer bestaand schip.
- c. Museale schepen;
  - Het schip is deel van de museale collectie van een erkend maritiem museum en
  - het schip is in staat te varen.
- d. Bijzondere schepen:
  - Het schip is een uitzonderlijke innovatie in de Nederlandse scheepsbouw of
  - het schip heeft een uitzonderlijke scheepsprestatie geleverd of
  - het schip is buiten dienst gesteld en vertegenwoordigt een beeldbepalend type dat niet meer wordt gebouwd.

Bij de FVEN aangesloten behoudsorganisaties: de Stichting tot Behoud van Authentieke Stoomvaartuigen en Motorsleepboten; de Behoudsvereniging Klassieke Polyester Jachten; de Landelijke Vereniging tot Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig; de Nederlandse Vereniging tot Behoud van Zeilwerries "Het Zeilend Scheehout"; de Nautische Vereniging Oude Reddings Glorie; de Stichting Behoud Hoogaars; de Stichting Kotterzeilen; de Stichting Langedijk Waterrijk; de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten; de Vereniging Botterbehoud; de Vereniging van Booteigenaren "Oude Glorie"; de Vereniging tot Behoud van de Zalmschouw; de Vereniging De Motorsleepboot; de Vereniging Klassieke Scherpe Jachten; de Zweedse Klassieker Club, en de drijvende collectie houdende maritieme musea.

**De grootste collectie Varend Erfgoed ter wereld.**

### **Definities:**

- **Schip:**

Elk vaartuig gebruikt of geschikt om te worden gebruikt als middel van vervoer te water, m.u.v. waterscooters en watervliegtuigen.

Vaartuigen met een gewijzigde functie, kunnen, mits voorzien van de oorspronkelijke als schip gebouwde romp, tot het register worden toegelaten.

- **Drijvend werktuig:**

Drijvend bouwsel met mechanische werktuigen, dat is bestemd om op vaarwegen of in havens te worden gebruikt (BPR, art. 1.01 A lid 12).

- **Nederlands schip c.q. werktuig:**

Een schip wordt beschouwd als Nederlands als

1. het is gebouwd op een Nederlandse werf,
2. het van oorsprong buitenlandse schip of sloopstype meer dan vijftig jaar geleden beeldbepalend was op de Nederlandse kust- en binnenwateren en/of typerend was voor de Nederlandse sloopvaartgeschiedenis.
3. Het schip heeft ligplaats in Nederland of vaart onder de Nederlandse vlag:

De volgende variaties zijn mogelijk om aan dit criterium te voldoen:

Nederlandse vlag en Nederlandse haven

Nederlandse vlag en buitenlandse haven

Buitenlandse vlag en Nederlandse haven

In alle andere gevallen wordt niet aan dit criterium voldaan, óók niet als het een van oorsprong Nederlands schip betreft.

- **Beeldbepalend:**

Het schip of het oorspronkelijke\* sloopstype was meer dan vijftig jaar geleden regelmatig te zien op de Nederlandse kust- en binnenwateren. De eigenaar moet dit kunnen aantonen.

- **Typerend voor de Nederlandse sloopbouw:**

Schepen of ontwerpen van schepen waarvan bekend of aantoonbaar is dat het schip, type schip of ontwerp van invloed is geweest op de Nederlandse sloopvaartgeschiedenis.

- **Schip of romp:**

Van veel schepen is bekend dat gedurende de levensloop een functieverandering of ingrijpende verbouwing heeft plaats gevonden met behoud van de oorspronkelijke\* romp. De toelatingscriteria zijn uitsluitend van toepassing op de (oorspronkelijke\*) romp van het schip. Eisen aan de romp:

- Constructie van de romp is volgens het oorspronkelijke\* lijnenplan.
- De romp moet herkenbaar zijn als het oorspronkelijke\* type.

\*oorspronkelijk: refereert aan het jaar waarop de beoordeling is gebaseerd.

**De grootste collectie Varend Erfgoed ter wereld.**

## **II. Inventarisatie en indeling**

De inventarisatie van de gegevens van het schip vindt steeds plaats op basis van:

### **Het Scheepsexterieur**

Hieronder worden de volgende delen verstaan:

- . romp
- opbouw
- voortstuwing
- zichtbaar interieur

### **Het Scheepsinterieur**

Hieronder worden verstaan de delen welke niet van buitenaf zichtbaar zijn:

- woon-/verblijfsruimte (voor-/achteronder, roef, salon e.d.)
- laad-/werkruim(te) (laadruim, machinekamer, stuurhut)

Het scheepsinterieur wordt meegenomen bij de inventarisatie van het schip.

Bijzondere interieurs kunnen daardoor in het register worden teruggevonden.

Interieurs worden ook volgens de hierna genoemde categorieën ingedeeld, maar de toestand van het interieur is niet van invloed op de indeling van het schip in één van de categorieën.

Indeling in een van de categorieën wordt per onderdeel gedaan.

De waardering van de delen vindt steeds plaats aan de hand van de aspecten:

- materiaal
- vorm
- indeling en/of uitrusting

De uiteindelijke beoordeling van de gegevens van het schip vindt plaats op basis van het scheepsexterieur.

Voor de indeling in een categorie geldt dat de interne gebruikte categorieën A, de registratie VM® toekennen

De criteria voor de indeling per categorie zijn te vinden onder punt VII Algemene Criteria.

**De grootste collectie Varend Erfgoed ter wereld.**

### **III. Classificatie**

Namens de Register Commissie (RC) worden door de aangesloten behoudsorganisaties uitgewerkte criteria ontwikkeld om schepen te kunnen beoordelen voor opname in het RVEN.

Ten behoeve van de beschrijving van de verschillende scheepstypen en het vaststellen van de meest geëigende behoudsorganisatie gelden onderstaande begripsomschrijvingen:

#### **1. Klasse.**

Hierbij worden het schip ingedeeld naar haar (oorspronkelijke) functie.

Dit kan zijn :	vrachtschip	-	visserijschip	-	sleepboot
	pleziervaarttuig	-	passagiersschip	-	dienstvaartuig
	veerpont	-	drijvende inrichting / werktuig		
	ponton	-	woonschip	-	reddingboot

#### **2. Wijze van voortstuwing.**

Hierbij wordt het schip ingedeeld aan de hand van de oorspronkelijke voortstuwing in het referentiejaar.

Dit kan zijn:	wind (zeil)
	mechanisch (stoommachine, verbrandingsmotor e.d.)
	spierkracht (bomen, roeien, punteren, wegeren e.d.)
	geen eigen voortstuwing (slepen, gieren, jagen, drijven e.d.)

#### **3. Soort**

De verschillende klassen met een verdeling naar voorstuwing kunnen in soorten worden onderscheiden aan de hand van de oorspronkelijke verschijningsvorm.

Voorbeelden hiervan zijn:	tjalk	-	-	klipper	-	klassiek zeiljacht
	klipper	-		botter	-	wherry
	zalmschouw	-		bakdekker	-	riviersleepboot
	akkerschuit	-		aak	-	etc.

#### **4. Type.**

Binnen de soorten onderscheiden we verschillend scheepstypen aan de hand van de (plaatselijke) variant.

Voorbeelden hiervan zijn:	boltjalk	-	Hasseleraak	-	bakdekkruiser met kofferdek
	Amsterdammertje	-	Oostwal-botter	-	Langedijker
	Westlander	-	zandaakje	-	etc.

De uitgewerkte criteria dienen ontwikkeld te worden op basis van klasse en de voortstuwing met een omschrijving van het schip naar soort en type.

**De grootste collectie Varend Erfgoed ter wereld.**

## **IV. Wettelijke eisen.**

Bij de beoordeling van een schip kunnen bepaalde aanpassingen i.v.m. wettelijke eisen op het gebied van veiligheid / milieu en indeling / inrichting, hoewel strijdig met de van toepassing zijnde criteria, worden toegestaan.

A. Voorbeelden op het gebied van veiligheid / milieu zijn:

- verplichte eisen ten aanzien van navigatiemiddelen en/of - verlichting, indien mogelijk verwijderbaar c.q. verwisselbaar bij presentatie.
- op dek vulbare leidingen ten behoeve van water-, brandstof en/of vuilwatertanks.
- Moderne conserveringsmiddelen (bijv. ter vervanging van koolteer)

Bij zeilschepen die oorspronkelijk of binnen het restauratiebeeld geen andere voortstuwing hadden: de motor, als binnen het vaargebied dit vereist is, bij voorkeur zoveel mogelijk aan het oog onttrokken is of demontabel bij presentatie

B. Voorbeelden op het gebied van indeling / inrichting zijn:

- maatregelen tav brandveiligheid en compartimentering;
- railingen, reddingmiddelen, radar en GPS.

Wel wordt van de eigenaar verwacht dat deze voorzieningen zodanig zijn uitgevoerd zodat het oorspronkelijke uiterlijk geen geweld wordt aangedaan (bijv. geen witgeverfde railingen e.d.)

## **V Bronnen.**

Bij de toetsing prevaleren de volgende bronnen in prioriteit:

1. indien overeenkomstig oorspronkelijk werfbrief/boek en/of tuigagebescheiden of sporen op het schip;
2. overeenkomstig scheepstype van dezelfde werf;
3. overeenkomstig gereconstrueerd bestek, verkregen op basis van historisch onderzoek (foto's e.d.) bij vergelijkbare scheepstypen uit die tijd.

Dit kunnen (oude) foto's en tekeningen zijn. Als de uitvoering voor bepaalde details niet meer te achterhalen is mag de uitvoering gekozen worden die bij het betreffende type schip gebruikelijk was.

De bronnen dienen beschikbaar gesteld te worden.

## **VI Begrippen:**

Oorspronkelijk:	refereert aan het jaar c.q. het beeld waarop de beoordeling gebaseerd is, dit referentiepunt dient echter wel tenminste 50 jaar in het verleden te liggen.
Referentiejaar / -beeld:	dit is het tijdsbeeld waaraan het huidige schip refereert en waarop de beoordeling zich richt.
Reparatie:	is het herstellen van een defect onderdeel
Restauratie:	het terugbrengen in een staat die het betreffende schip of onderdeel ooit heeft gehad.
Reconstructie:	het terugbrengen in een staat overeenkomstig het betreffende schip of type.
Constructie:	maatvoering en vorm.
Laadgerei:	Tuigage oorspronkelijk gebruikt om het schip te laden of te lossen. Kan zowel bij de voortstuwing, als deel van de zeiltuigage, als bij de opbouw worden beoordeeld